ULKOASIAINMINISTERIÖN MYÖNTÄMIEN VALTIONAVUSTUSTEN KÄYTTÖÄ KOSKEVAT YLEISEHDOT JA VIESTINTÄ- JA GLOBAALIKASVATUSTUEN LISÄEHDOT

YLEISEHDOT

Valtionavustuksen määrä

Valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu.

Omarahoitusosuuden määrä vaihtelee avustusmuodoittain ja ilmoitetaan hakuilmoituksessa ja valtionavustuspäätöksessä.

Valtionavustus ei saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää Euroopan yhteisön tai Suomen lainsäädännössä säädettyä valtionavustuksen tai muun julkisen tuen enimmäismäärää.

Valtionavustuksen myöntäminen

Eduskunnan hyväksymien määrärahojen puitteissa, valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksessä määritellyn käyttötarkoituksen mukaan joko saajan omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen.

Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin avustuksensaajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, avustuksensaajan on tehtävä sopimus valtionavustuspäätöksen mukaisesta valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan tahon kanssa.

Valtionavustuksen maksaminen

Valtionavustuksen maksamisen ehdot määritellään valtionavustuspäätöksessä. Valtionavustus maksetaan valtionavustuksen saajalle yhtenä tai useampana eränä kustannusten ajoittumisen perusteella. Ulkoasiainministeriö voi päättää, että valtionavustus maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun avustuksen käytöstä on esitetty ulkoasiainministeriölle hyväksyttävä selvitys.

Valtionavustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on valtionavustuksen käytön kannalta perusteltua sekä sen käytön valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista.

Valtionavustuksen saajan tulee antaa ulkoasiainministeriölle valtionavustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Ministeriö maksaa tuen avustuksen saajan lähettämien maksatuspyyntöjen perusteella. Kun kyseessä on monivuotinen avustus, ensimmäistä tuenkäyttövuotta seuraavien vuosien osalta tuki on ilman eri päätöstä maksettavissa sen jälkeen, kun eduskunnan hyväksymä kyseistä vuotta koskeva valtion talousarvio on astunut voimaan edellyttäen, että eduskunta on myöntänyt määrärahat kyseiseen tarkoitukseen. Maksatuspyynnöissä tulee huomioida kulujen ajoittuminen. Maksujen jaksottamista koskevat lisäehdot sisällytetään valtionavustuspäätökseen.

Avustuksensaaja ja ministeriö voivat sopia kirjallisesti yhdessä avustusvarojen siirtämisestä seuraavalle vuodelle tai seuraavalle rahoituskaudelle. Kunkin kalenterivuoden lopussa käyttämättömät varat tulee ottaa huomioon seuraavan vuoden ensimmäisessä maksatuspyynnössä.

Valtionavustuksen käyttö

Valtionavustus saadaan käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuksensaajan on noudatettava avustettavassa hankkeessa tai toiminnassa valtionavustuspäätökseen sisällytettyjä ehtoja ja rajoituksia.

Jos valtionavustus on myönnetty tiettyä valtionavustuspäätöksessä määriteltyä käyttötarkoitusta varten käytettävän omaisuuden hankintaan tai perusparannukseen, omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta luovuttaa toiselle valtionavustuspäätöksessä määrättynä valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana. Valtionavustuspäätöksessä valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöajaksi saadaan määrätä enintään kymmenen vuotta valtionavustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

Valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaika on kuitenkin 30 vuotta valtionavustuksen myöntämisestä, jos valtionavustus on myönnetty muussa kuin elinkeinotoiminnan tukemisen tarkoituksessa kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen.

Avustuksensaaja on itse täysin vastuussa vaikeuksista, vaateista ja muista seuraamuksista, jotka mahdollisesti aiheutuvat avustusvarojen käytöstä. Avustuksensaaja on täysimääräisesti vastuussa ulkoasiainministeriölle valtionavustuksen oikeasta käytöstä myös siltä osin, kuin avustusta on siirretty muun kuin saajan hankkeen tai toiminnan avustamiseen. Avustuksensaaja on ulkoasiainministeriöön nähden julkisoikeudellisessa oikeussuhteessa. Tämä tarkoittaa,

että ulkoasiainministeriö voi siten esimerkiksi vaatia selvityksiä ja tehdä tarkastuksia sekä periä virheellisesti käytetyn valtionavustuksen takaisin avustuksensaajalta silloinkin, kun avustuksensaaja on valtionavustuspäätöksen salliessa siirtänyt osan valtionavustuksella saaduista varoista valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun tahon toimintaan tai hankkeeseen. Valtionavustuksen siirtäminen edelleen kolmannelle taholle ei siten vapauta miltään osin avustuksensaajaa julkisoikeudellisista velvoitteistaan/vastuistaan. Avustuksensaajan tulee myös selvittää valtionavustuksen käyttö siltäkin osin, kun se on ollut muun tahon asiana.

Hyväksyttävät kustannukset

Valtionavustusta ja siihen kohdistettavaa omarahoitusosuutta voi käyttää vain tuetun toiminnan toteuttamisen kannalta välttämättömiin ja kohtuullisiin menoihin, siten kuin ulkoasiainministeriö on valtionavustuspäätöksessään edellyttänyt.

Käyttösuunnitelman muutos

Avustuksensaajansaajan tulee ilmoittaa viipymättä ulkoasiainministeriölle valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta valtionavustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta. Jos keskeiset toiminnot tai henkilöstökulut muuttuvat, tulee avustuksensaajan hakea ministeriöltä lupaa avustuksen käyttösuunnitelman muutokseen. Käyttösuunnitelman muutoshakemus tulee tehdä ennen muutoksenalaisen toiminnan aloittamista, ja se tulee tehdä kirjallisesti.

Hankinnat ja lahjonnan kielto

Avustuksensaajan tulee avustusta käyttäessään huomioida julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) asetetut hankintojen kilpailuttamisvelvoitteet. Lain 6 §:n 1 momentin 5) kohdan mukaan laissa tarkoitettuna hankintayksikkönä (eli toimijana, jonka pitää kilpailuttaa hankintansa hankintalain säännösten mukaan) pidetään mitä tahansa hankinnan tekijää silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta valtion viranomaiselta.

Tavaroita tai palveluja hankittaessa tulee sekä tarjouspyyntöihin että hankintasopimuksiin sisällyttää lauseke, jonka mukaan tarjous voidaan hylätä ja/tai sopimus purkaa, mikäli sopimuksen tekemiseen tai toimeenpanoon liittyy lahjontaa tai lahjonnankaltaista laitonta toimintaa (mukaan lukien ulkomaisen virkamiehen lahjonta).

Avustuksensaaja vakuuttaa, ettei se eivätkä sen johto- tai valvontavaltaa käyttävät henkilöt taikka sen työntekijät tai paikallisedustajat ole syyllistyneet lahjontaan tai lahjonnan kaltaiseen laittomaan toimintaan (mukaan lukien ulkomaisen virkamiehen lahjonta) eivätkä tule syyllistymään tällaiseen toimintaan valtionavustuksen käyttöaikana. Avustuksensaaja vakuuttaa niin ikään, etteivät ne tahot, joiden

toiminnassa käytettäväksi se käyttötarkoituksen mukaisesti siirtää osan valtioavustuksesta eivätkä näiden tahojen johto- tai valvontavaltaa käyttävät henkilöt taikka näiden työntekijät tai paikallisedustajat ole syyllistyneet lahjontaan tai lahjonnan kaltaiseen laittomaan toimintaan (mukaan lukien ulkomaisen virkamiehen lahjonta) eivätkä tule syyllistymään tällaiseen toimintaan valtionavustuksen käyttöaikana. Vakuutuksen rikkominen voi johtaa maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin perintään valtionavustuslain (688/2001) nojalla.

Mikäli avustuksensaaja havaitsee, että sen johto- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö taikka sen työntekijä tai paikallisedustaja on syyllistynyt valtionavustuksena saatujen varojen väärinkäyttöön, on avustuksensaajan välittömästi ryhdyttävä toimiin vahinkojen minimoimiseksi sekä ilmoitettava asiasta ulkoasiainministeriölle. Samoin on toimittava, mikäli avustuksensaaja havaitsee että taho, jonka toiminnassa käytettäväksi avustuksensaaja käyttötarkoituksen mukaisesti on siirtänyt osan valtioavustuksesta taikka tällaisen tahon johto- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö taikka tällaisen tahon työntekijä tai paikallisedustaja on syyllistynyt valtionavustuksena saatujen varojen väärinkäyttöön. Ilmoituksen tekeminen ei poista ulkoasiainministeriön oikeutta taikka velvollisuutta periä maksettu valtionavustus tai osa siitä takaisin avustuksensaajalta valtionavustuslain (688/2001) nojalla.

Hyvän hallinnon tukeminen kaikessa toiminnassa on keskeistä ja avustuksensaaja ottaa toiminnassaan huomioon ulkoasiainministeriön korruption vastaisen työn käsikirjan ohjeet (Anti-corruption Handbook for Development Practitioners, ISBN: 978-952-281-026-7).

Immateriaalioikeudet

Ulkoasiainministeriöllä on vapaa ja rajoitukseton käyttöoikeus kaikkeen valtionavustusvaroin tuetussa toiminnassa aikaansaatuun materiaaliin/tuloksiin määrättömän ajan sisältäen oikeuden käyttää, kopioida ja tehdä tai teettää muutoksia sekä luovuttaa materiaalia kolmansille osapuolille. Ulkoasiainministeriöllä on oikeus asettaa valtionavustusvaroin tuettavan toiminnan yhteydessä syntyneitä tuloksia/materiaalia nähtäväksi julkisesti valitsemallaan tavalla, esimerkiksi ulkoasiainministeriön internetsivuilla.

Valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuus

Avustuksensaajan tulee antaa ulkoasiainministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Avustuksensaaja on velvollinen raportoimaan tuenkäytöstä valtionavustuspäätöksen mukaisesti.

Valtionapuviranomaisen valvontatehtävä

Ulkoasiainministeriöllä on oikeus saada ja hankkia valtionavustuksen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja samoin kuin tehdä tarvittaessa tarkastuksia.

Tarkastusoikeus

Ulkoasiainministeriöllä on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia avustuksensaajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Jos valtionavustus on myönnetty 7 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan hankkeeseen tai toimintaan, ulkoasiainministeriöllä on oikeus tarvittaessa tarkastaa valtionavustuspäätöksen mukaista toimintaa tai hanketta toteuttavan taloutta ja toimintaa.

Ulkoasiainministeriö voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan edellä mainittuja tarkastuksia. Ulkopuolinen asiantuntija voi valtionapuviranomaisen pyynnöstä avustaa tarkastuksessa.

Tarkastuksen suorittaminen

Avustuksensaajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle ja/tai tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineisto palautetaan viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa valtionavustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin liike-, varasto- tai muihin vastaaviin ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen käytettäviin tiloihin ja muille alueille, joiden oloilla on merkitystä valtionavustuksen myöntämiselle ja käytön valvonnalle.

Maksatuksen keskeytys

Ulkoasiainministeriö voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen keskeytettäväksi, jos:

1) on perusteltua aihetta epäillä, että valtionavustuksen saaja ei menettele valtionavustuslain 12 §:n 4 momentissa taikka 13 tai 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla;

2) ne perusteet, joilla valtionavustus on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet; taikka

3) Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään maksamisen keskeyttämistä.

Valtionavustuksen palauttaminen

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Avustuksensaajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, se saadaan jättää palauttamatta. Palautettavalle määrälle on maksettava korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Korko lasketaan avustuksen viimeisestä maksupäivästä palautuksen suorituspäivään.

Velvollisuus valtionavustuksen takaisinperintään

Ulkoasiainministeriöllä on valtionavustuslain mukaan velvollisuus päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu valtionavustus takaisin perittäväksi, jos avustuksensaaja on:

1) jättänyt palauttamatta sellaisen valtionavustuksen tai sen osan, joka valtionavustuslain 20 §:n mukaan on palautettava;

2) käyttänyt valtionavustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;

3) antanut ulkoasiainministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan valtionavustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka salannut sellaisen seikan; taikka

4) muutoin 1–3 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut valtionavustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai valtionavustuspäätökseen otettuja ehtoja.

Valtionavustuksen harkinnanvarainen takaisinperintä

Ulkoasiainministeriö voi valtionavustuslain mukaan päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos:

1) avustuksensaaja on menetellyt valtionavustuslain 12 §:n 4 momentin taikka mainitun lain 13 tai 14 §:n vastaisesti;

2) avustuksensaaja on kieltäytynyt antamasta valtionavustuslain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua aineistoa tai avustamasta mainitussa momentissa tarkoitetulla tavalla tarkastuksessa;

3) avustuksensaaja on lopettanut valtionavustuksen kohteena olleen toiminnan, supistanut sitä olennaisesti tai luovuttanut sen toiselle;

4) avustuksensaaja on valtionavustuslain 13 §:n vastaisesti luovuttanut toiselle omistus- tai hallintaoikeuden omaisuuteen, joka on hankittu valtionavustuksella;

5) avustuksensaaja on valtionavustuslain 13 §:n vastaisesti pysyvästi muuttanut valtionavustuksen kohteena olleen omaisuuden käyttötarkoitusta;

6) avustuksensaaja on joutunut ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn tai yksityishenkilön velkajärjestelyistä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun velkajärjestelyn kohteeksi, jollei valtionavustuksen käyttötarkoituksesta muuta johdu; taikka

7) avustuksensaaja menettelee tosiasiallisesti edellä kohdissa 1-6 mainittuihin seikkoihin rinnastettavalla tavalla antamalla valtionavustuksen myöntämiseen, maksamiseen tai käyttämiseen liittyvälle seikalle muun kuin asian todellista luonnetta tai tarkoitusta vastaavan oikeudellisen muodon.

Jos valtionavustuksen kohteena ollut omaisuus on tuhoutunut tai vahingoittunut valtionavustuspäätöksessä määriteltynä käyttöaikana eikä tuhoutuneen tai vahingoittuneen omaisuuden tilalle hankita uutta vastaavaa omaisuutta, ulkoasiainministeriö voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi ja määrätä mahdollisesta vakuutuskorvauksesta tai muusta korvauksesta takaisin perittäväksi määrän, joka vastaa valtionavustuksen osuutta omaisuuden alkuperäisestä hankintamenosta.

Ulkoasiainministeriö voi päätöksellään myös määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen takaisin perittäväksi, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä sitä edellytetään.

Yhteisvastuullisuus

Jos valtionavustus on myönnetty yhteisesti useammalle avustuksensaajalle, kaikki saajat vastaavat yhteisvastuullisesti valtionavustuksen takaisin maksamisesta ulkoasiainministeriölle.

VIESTINTÄ- JA GLOBAALIKASVATUSTUEN LISÄEHDOT

Valtionavustuksen määrä

Ulkoasiainministeriön myöntämän tuen määrä on vuosittain korkeintaan 90 prosenttia ministeriön hyväksymistä kokonaiskuluista kunkin hankkeen osalta. Tuen käytön edellytyksenä on, että suomalainen avustuksensaaja rahoittaa hanketta vuosittain vähintään 10 prosentin omarahoitusosuudella, josta rahallisen panoksen on oltava vähintään 5 prosenttia hankkeen kokonaiskuluista. Omarahoitusosuudesta korkeintaan 5 prosenttia hankkeen vuosittaisista kokonaiskuluista voidaan kattaa palvelu- ja tavaralahjoituksilla. Omarahoitukseksi hyväksyttävä tavara- tai palvelulahjoitus tulee olla Suomesta tai ETA-alueelta kerättyä.

Avustuksensaajan omarahoitusosuuden on tultava suomalaisista lähteistä tai ETA-alueen maista. Mikäli avustuksensaajalla on vaikeuksia omarahoitusosuuden kokoamisessa, voi ministeriö harkinnanvaraisesti, avustuksensaajan esittämien perusteltujen syiden johdosta, hyväksyä myös ETA-alueen ulkopuolisista maista koottuja varoja omarahoitusosuuden kattamiseen. Hankkeen rahoituslaskelmassa on tuotava esille rahoituksen lähdemaa ja toimija. Avustuksensaajan saamaa muuta julkista avustusta ei saa käyttää kehitysyhteistyöhankkeiden omarahoitusosuuden kattamiseen, ei myöskään Suomen ulkopuolelta saatuja julkisia avustuksia.

Omarahoituksen kertymistä on seurattava ja mahdollisista ongelmista raportoitava ministeriölle ensi tilassa. Jos avustuksensaaja ei kykene keräämään suunniteltua omarahoitusosuutta, on hanketta vastaavasti supistettava, jotta omarahoitusosuus vastaa edellytettyä vuosittaista vähimmäismäärää hankkeen kokonaiskuluista (10 prosenttia).

Valtionavustuksen maksaminen

Tuki maksetaan avustuksensaajan ilmoittamalle avustuksensaajan pankkitilille. Tuen maksatusta varten avustuksensaajan on toimitettava ulkoasiainministeriölle asianmukaisesti täytettynä maksatuspyyntölomake. Maksatuspyynnön tulee vastata hankkeen todellista varojen tarvetta, ja maksatusaikataulua on hankkeen edetessä aika ajoin tarkistettava. Ensimmäistä tukivuotta seuraavien vuosien osalta tuki on ilman eri päätöstä maksettavissa sen jälkeen, kun eduskunnan hyväksymä ao. vuoden valtion talousarvio on astunut voimaan. Jatkovuosia koskevan tuen maksamisen edellytyksenä on kuitenkin, että avustuksensaaja toimittaa maksatuspyynnön yhteydessä ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti lyhyen selvityksen hankkeen sen hetkisestä tilanteesta ja päivitetyn vuosisuunnitelman ja budjetin.

Myönnetty tuki tulee pääsääntöisesti käyttää sinä vuonna, jolle se on myönnetty ja se on nostettava viimeistään lokakuun loppuun mennessä. Mikäli avustuksensaaja ei ole nostanut myönnettyjä varoja lokakuun loppuun mennessä, ulkoasiainministeriö voi

purkaa nostamattomia varoja koskevat myöntöpäätöksensä ja kohdentaa näin vapautuneet varat uudelleen. Mikäli avustuksensaaja kuitenkin ennen lokakuun loppua esittää ulkoasiainministeriölle tyydyttävästi perustellun pyynnön nostamatta jääneiden varojen siirtämisestä seuraavalle vuodelle, tästä voidaan erikseen sopia. Hankkeen viimeisen vuoden myönnöstä pidätetään 10 prosenttia, joka maksetaan loppuraportin hyväksymisen jälkeen.

Maksatuspyyntö on toimitettava vähintään kuukausi ennen esitettyä maksatuksen eräpäivää.

Valtionavustuksen käyttö

Hyväksyttävät kustannukset

Myönnettyä tukea voidaan käyttää seuraaviin kustannuksiin:

- Vain hankkeen toteuttamisen kannalta **välttämättömiin ja kohtuullisiin menoihin** siten kuin **hakemuksessa on mainittu tai ministeriö on tukea myöntäessään edellyttänyt**.
- Kehitysviestinnän tai globaalikasvatuksen aineistotuotantoon. **Aineiston on oltava käyttäjilleen ilmaista**, eikä näin tuotettua aineistoa voida myydä varainhankinnan osana. Aineistossa ei voida tiedottaa järjestön mahdollisesta kehitysmaahankkeesta tai järjestön muusta toiminnasta eikä esittää viitetietoja varainhankintaan. Järjestön tulee etukäteen selvittää, minkälaista materiaalia hankkeen aiheesta on olemassa valmiiksi. Uudelle aineistolle tulee olla selkeä ja perusteltu tarve. Aineistossa tulee käyttää ulkoasiainministeriön ”Tuettu kehitysyhteistyövaroin”-logoa.
- Tapahtumiin, kampanjoihin, näyttelyihin sekä niihin liittyviin kehitysmaavieraiden matkakustannuksiin. Matkakustannuksia korvataan valtion matkustussäännön mukaisesti. Järjestön on etukäteen selvitettävä viisumimuodollisuudet ja -kustannukset sekä otettava huomioon hankkeen suunnittelussa mahdollinen kielteinen viisumipäätös.
- Kouluvierailuihin tai koulutuksen järjestämiseen.
- Työpajoihin ja seminaareihin.
- Hankkeeseen sisältyvien kokousten kohtuuhintaisiin kahvi- ja virvoketarjoiluihin sekä lounaisiin.
- Kohtuullisiin palkkakustannuksiin lakisääteisine sivukuluineen.
- Hankkeeseen liittyviin perusteltuihin ja yksilöityihin hallintomenoihin.

Hankkeen hallintokuluiksi voidaan hyväksyä enintään 10 prosenttia hankkeen toteutuneista kokonaiskuluista vuosittain (hallintokulut mukaan laskettuna). Hallintokuluiksi voidaan hyväksyä erikseen eritellyt hankkeesta suoraan Suomessa

aiheutuvat hallintokulut sekä kirjanpidosta hankkeelle osoitettavissa oleva osuus avustuksensaajan yleisistä hallintokuluista (esim. puhelin-, internet-, posti-, ja muut sellaiset kulut).

Varainhankinnan kuluja voidaan sisällyttää hankkeen hallintokuluihin vain siltä osin kuin ne aiheutuvat hankkeen omarahoitusosuuden keräämisestä.

Myönnettyä tukea ei voida käyttää seuraaviin kustannuksiin:

- Järjestön hallintomenoihin (vuokra, sähkö, internet, puhelin, jäsenmaksut yms.) paitsi niiltä osin kuin hallintokulut voidaan lukea osaksi hanketta.
- Muihin kuin henkilöstökulujen lakisääteisiin sivukuluihin (ei esim. työntekijöiden työnohjaus-, koulutus-, virkistys- ja työterveyskuluihin).
- Hankkeen suunnittelun kustannuksiin.
- Kuluihin, jotka ovat toteutuneet ennen avustuksen myöntövuotta.
- Laitehankintoihin (esim. tietokoneet, ohjelmat, puhelimet, kamerat, av-laitteistot, jne.).
- Edustus- ja vieraanvaraisuuskuluihin. Tämä sisältää mm. lahjat, illalliset, vastaanotot, taskurahat, vapaa-ajan ohjelman kehitysmaavieraiden Suomen vierailun aikana jne.
- Järjestön itsensä tai sen oman toiminnan tai omien hankkeiden esittelemiseen (esim. järjestölehdet, verkkosivut, infotapahtumat). Messutapahtumien kuluja voidaan maksaa hankkeen budjetista vain niiltä osin kuin kulut voidaan laskea osaksi hanketta.
- Ulkomaanmatkoihin, ellei matka ole välttämätön hankkeen kannalta. Ulkomaanmatkoihin tukea myönnetään vain poikkeustapauksissa, ja kuluille on esitettävä erilliset perustelut.
- Järjestön omiin kehitysyhteistyöhankkeisiin liittyvään tiedottamiseen. Kehitysyhteistyöhankkeisiin liittyvää tiedotusta tuetaan kansalaisjärjestöjen hankemäärärahoista osana hankekokonaisuutta (hankkeiden viestintäkomponentti).
- Maahanmuuttajien kotouttamiseen Suomessa. Tähän voi hakea tukea esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriöltä tai Raha-automaattiyhdistykseltä.
- Esimerkiksi kirjojen kaltaisiin yksittäisiin kustannushankkeisiin.
- Dokumentti- ja tv-tuotantoon tai toimittajien ja kuvaajien kehitysmaavierailuihin.

<u>Kulut henkilöstöstä</u>

Avustuksensaajan tulee esittää hanketuella palkkaamansa henkilöstön tehtävänimikkeineen. Palkkauksen on perustuttava johonkin avustuksensaajan ilmoittamaan voimassaolevaan työehtosopimukseen ja/tai alalla vallitsevaan keskimääräiseen palkkatasoon. Avustuksensaajan tulee pitää ajantasaista kirjaa hanketuella palkatuista henkilöistä, heidän työsuhteensa kestosta, palkkauksen

perusteista ja määrästä, jotta tiedot ovat pyydettäessä valtionapuviranomaisen saatavilla.

Mikäli järjestö esittää hakemuksessa vapaaehtoistyötä huomioitavaksi edukseen hakemuksen arvioinnissa, vapaaehtoistyön arvon laskentaperusteet täytyy eritellä selkeästi suunnitelman ja raportoinnin yhteydessä.

Työajan seuranta on hoidettava järjestelmällisesti kaikkien avustuksensaajan ja sen kumppanien työntekijöiden osalta hyvän hallinnon ja resurssien tehokkaan käytön varmistamiseksi. Työajan seurannasta tulee olla johdettavissa hankkeelle kohdistettu työaika.

Aavustuksensaaja voi käyttää tukea myös hankkeen kannalta välttämättömiin asiantuntijakuluihin.

Toimintokulut ja käyttö- ja kunnossapitokulut

Kun hankintoihin käytetään valtionapua, tulee ottaa huomioon hankintalain julkisia hankintoja koskevat säädökset ja valtioneuvoston asiaa koskevat asetukset.

Viestintä

VGK-hankkeesta tulee tiedottaa kotimaiselle yleisölle. Hankkeesta tiedottaminen tarkoittaa kaikkia niitä erilaisia viestintätapoja, joilla avustuksensaaja kertoo VGK-hankkeesta kotimaiselle yleisölle. Avustuksensaajaa itseään esittelevä viestintä rajautuu tästä pois: sitä ei voida kattaa hanketukimuotoisella valtionavustuksella.

Avustuksensaajan tulee huolehtia siitä, että sen omilla verkkosivuilla ja muissa mahdollisissa omissa viestintäkanavissa on tarjolla ajantasaista tietoa avustuksensaajan toteuttamasta viestintä- ja globaalikasvatushankkeesta.

Käyttösuunnitelman muutos

Jos hankkeen keskeiset tavoitteet, toiminnot tai henkilöstön määrä muuttuvat tai aiheuttavat vähintään 15 prosentin muutoksen budjettiriveihin, tulee avustuksensaajan hakea ministeriöltä lupaa käyttötarkoituksen muutokseen sähköisen asioinnin kautta ***ennen*** muutoksenalaisen toiminnan aloittamista.

Valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuus

Raportointi

Avustuksensaajan on annettava ulkoasiainministeriölle kustakin hankkeesta ministeriön antamien ohjeiden mukainen hankkeen toimintaa ja varainkäyttöä koskeva vuosiraportti sähköisen asioinnin kautta. Siihen liitetään hankkeen tarkastuskertomus, jonka tulee

sisältää tilintarkastajan lausunto (malli tarkastusohjeistuksen liitteenä) siitä, että valtionavustus on käytetty tuen käytölle asetettujen ehtojen ja valtionavustuksia koskevien säännösten mukaisesti.

Raportti on annettava viimeistään seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä kultakin kalenterivuodelta, jolle tukea on myönnetty ja/tai käytetty. Vuosiraportti on toimitettava riippumatta siitä, onko hanke edistynyt tai varoja käytetty. Ulkoasiainministeriö voi myös pyytää avustuksensaajalta tarpeelliseksi katsomiaan muita selvityksiä.

Vuosittain toimitettava perustietoilmoitus

Avustuksensaajalla on oltava kirjanpitolain ja –asetuksen edellyttämä ammattitaitoinen kirjanpito- ja tilinpäätöskäytäntö sekä lainmukainen tilintarkastus- tai toiminnantarkastuskäytäntö.

Avustuksensaajan viimeisin hyväksytty toimintakertomus, hallituksen allekirjoittama tilinpäätös (tuloslaskelma, tase, mahdollinen rahoituslaskelma ja liitetiedot) ja tilintarkastuskertomus sekä kuluvan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio toimitetaan vuosittain ministeriölle perustietoilmoituksen yhteydessä sähköisen asioinnin kautta.

Valtionapuviranomaisen valvontatehtävä

Ulkoasiainministeriöllä tai sen määräämällä edustajalla, valtiontalouden tarkastusvirastolla sekä eduskunnan tarkastusvaliokunnalla on oikeus avustuksensaajan tiloissa tai muutoin tarkastaa avustuksensaajan koko kirjanpito, omaisuus ja muut tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä tarkastaa muutoinkin hankkeen toteutumista. Avustuksensaaja on velvollinen antamaan ministeriölle ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot, tarkastukseen tarvittava aineisto sekä avustamaan muutoinkin tarkastuksen suorittamisessa. Ministeriöllä on tarvittaessa oikeus tarkastaa myös hanketta toteuttavan avustuksensaajan yhteistyökumppanin taloutta ja toimintaa hanketta koskevin osin.

Hankkeen kirjanpito ja tarkastus

Hankkeen kirjanpidossa on noudatettava kirjanpitolakia ja -asetusta sekä hyvää kirjanpitotapaa. Hankkeen kirjanpito on järjestettävä siten, että hankkeen kokonaisvarat (valtionavustus ja omarahoitusosuus) ja niiden käyttö voidaan vaikeuksitta johtaa ja tarkastaa kirjanpidosta. Hankkeen kirjanpito suositellaan pidettävän omalla kustannuspaikallaan ja tilikartan tulee olla sellainen, että hankkeen budjetin hyväksytyt menolajit saadaan eriteltyä kirjanpidossa ja vuosiraportilla. Tositteista tulee ilmetä kirjanpidon kannalta tarpeelliset tiedot ja ne tulee arkistoida ja säilyttää siten, että ne ovat ministeriön tarkastettavissa Suomessa.

Hankkeen kirjanpidon ja vuosiraportin tiliselvityksen tarkastus on järjestettävä asianmukaisesti siten, että kirjanpidon ja tiliselvityksen tarkastavat avustuksensaajan valitsemat tilintarkastajat. Silloin kun hankkeelle myönnetyn tuen määrä ylittää 10.000 euroa, tilintarkastajista yhden on oltava KHT-, HTM, tai JHTT-tilintarkastaja tai -tilintarkastusyhteisö. Sitä pienemmissä hankkeissa hankkeen voi tarkastaa myös avustuksensaajan yhdistyslain mukaisesti valitsema toiminnantarkastaja, mutta on suositeltavaa, että myös näissä hankkeissa käytetään auktorisoitua tilintarkastajaa.

Eettiset säännöt

Vaikka kansalaisjärjestöjen toiminnan lähtökohdat vaihtelevat ja taustalla voi olla uskonto, poliittinen suunta tai muu ideologia, tulee niiden harjoittaa kehitysyhteistyötä tavalla, joka vahvistaa demokraattisia järjestelmiä ja on linjassa Suomen lainsäädännön, ihmisoikeuspolitiikan, voimassaolevan kehityspoliittisen selonteon ihmisoikeusperustaisuuden ja syrjimättömyyden sekä selontekoa täydentävien sektorikohtaisten linjausten kanssa. Sääntöjen noudattamisen tärkeys korostuu, kun toimitaan eri kulttuureja, uskontoja ja aatesuuntia edustavien ihmisten parissa.

Eettiset säännöt ovat ulkoasiainministeriön asettamia tuen käytön ehtoja. Vastaanottaessaan ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyötukea järjestö sitoutuu näiden eettisten sääntöjen soveltamiseen ja noudattamiseen kehitysyhteistyötoiminnassaan kehitysmaassa. Mikäli järjestö ei noudata ulkoasiainministeriön asettamia ehtoja tuen käytölle, ministeriö voi asettaa määräajan ehtojen täyttämiselle, keskeyttää tuen maksamisen tai määrätä jo maksetun tuen palautettavaksi.

1. Kaikille kehitysyhteistyöhön osallistuville taataan ihmisarvon, ihmisoikeuksien, kulttuurin, uskonnon ja aatteen kunnioitus vapaana kaikista syrjinnän muodoista. Valtion tuella toteutettavan kehitysyhteistyön tulee olla vapaa kaikesta syrjinnästä. Yleisimmät syrjinnän muodot liittyvät uskontoon, poliittiseen tai aatteelliseen kantaan/mielipiteeseen, vakaumukseen, sukupuoleen, etniseen taustaan, kastiin, kieleen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin, ikään tai henkilöön liittyvään muuhun tekijään.

2. Yhteiskunnan ja yhteisöjen syrjimät ihmiset ovat kehitysyhteistyön keskiössä. Kehitysyhteistyö tarttuu köyhyyden, epäoikeudenmukaisuuden ja syrjinnän syihin. Se pyrkii muuttamaan vallitsevia syrjiviä asenteita ja rakenteita.

3. Aate, uskonto, poliittinen kanta tai niiden muuttaminen ei saa ehdollistaa avun saamista eikä kehitysyhteistyötoimintaan osallistumista. Erityistä huomiota tähän tulee kiinnittää toimittaessa alaikäisten lasten ja nuorten kanssa. Aatteen, uskonnon tai poliittisen kannan levittäminen ei ole sallittua kehitysyhteistyövaroin.

4. Kehitysyhteistyö tukee rauhanomaista dialogia ja toimii rauhan ja kumppanuuden edistämiseksi yhteisöissä. Työssä luodaan ja toteutetaan keinoja, joilla edistetään kaikkien tasavertaista osallistumista.

5. Hyvä hallinto edistää kestävää kehitystä. Korruptio ja siihen liittyvä huono hallinto vahvistavat kehityksen epätasa-arvoista jakautumista ja vievät siten pohjaa ihmisoikeuksien toteutumiselta. Korruption ehkäisy ja epäilyihin puuttuminen ovat tietoista toimintaa kehitystulosten edistämiseksi.